

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tal-5 ta' Lulju, 2005

Citazzjoni Numru. 1238/1991/1

**Avukat Dottor Robert Staines bħala rappreżentant tas-
soċjetà *Formosa & Camilleri Ltd*, u dina bħala aġenti
f'Malta tas-soċjetà assikuratriċi estera estera *The
Guardian Royal Exchange Assurance p.l.c.* kif
surrogata fid-drittijiet ta' l-assikurata tagħha s-soċjetà
*Muscats Motors Ltd***

Versus

**James Gollcher u Karl Gollcher bħala diretturi għan-
nom u in rappreżentanza tas-soċjetà *Gollcher &
Company Ltd* aġenti ta' *Nippon Yusen Kaisha (NYK)*
armaturi tal-vapur *Don Carlos*; u Godwin Abela in
rappreżentanza tas-soċjetà *The Cargo Handling Co.
Ltd***

F'din il-kawża s-soċjetà attriċi qiegħda tfitteż għad-danni li
garrab l-assikurat tagħha, u li għamlet tajjeb għalihom hi
taħt polza ta' assikurazzjoni, minħabba nuqqasijiet

f'merkanzija li għalihom tgħid illi jaħtu l-konvenuti jew xi waħda minnhom.

lċ-ċitazzjoni tgħid illi s-soċjetà *Muscats Motors Ltd* kienet daħħlet f'Malta mill-Ġappun fuq il-vapur *Don Carlos* tal-konvenuta *Gollcher & Company Ltd* ["l-ewwel konvenuta"] disgħa u tmenin (89) karrozza tal-marka *Daihatsu* fi tliet partiti. Meta l-karrozzi nħattu f'idejn il-kuntratturi tal-port, il-konvenuta *The Cargo Handling Company Limited* ["it-tieni konvenuta"], instab li kien hemm nuqqasijiet f'ħafna mill-vetturi. Għal dawn in-nuqqasijiet għamlet tajjeb l-attriċi taħt polza ta' assikurazzjoni, billi ħallset disa' mija u tnejn u tmenin lira u sebgħa u tmenin ċenteżmu (Lm982.87), barra tliet mija u sitta u ħamsin lira (Lm356) spejjeż ta' konstatazzjonijiet, u ġiet surrogata fid-drittijiet ta' l-importatriċi.

Billi qiegħda tgħid illi l-konvenuti, jew xi waħda minnhom, jaħtu għal dawn in-nuqqasijiet, l-attriċi fetħet din il-kawża u qiegħda titlob illi l-qorti, wara li tgħid illi l-konvenuti jaħtu għall-ħsara u għan-nuqqasijiet, tikkundannahom iħallsuha disa' mija u tnejn u tmenin lira u sebgħa u tmenin ċenteżmu (Lm982.87) u tliet mija u sitta u ħamsin lira (Lm356) kif imfisser fuq, flimkien ma' l-ispejjeż tal-kawża.

L-ewwel konvenuta rressqet dawn l-eċċezzjonijiet:

1. din il-qorti ma għandhiex ġurisdizzjoni biex tisma' u taqta' l-kawża għax il-partijiet kienu ftieħmu fuq ġurisdizzjoni ta' qorti barranija skond it-tielet patt fil-poloż ta' kariku;
2. l-eċċipjenti ma twegibx għall-ħsarat u għan-nuqqasijiet imsemmija mill-attriċi; u
3. ir-responsabbiltà ta' l-eċċipjenti hija limitata skond il-poloż ta' kariku.

It-tieni konvenuta rressqet l-eċċezzjoni illi l-merkanzija kienet konsenjata minnha lill-importatiċi "mingħajr rimarki" fuq il-*gate pass-out*.

Il-fatti li wasslu għal din il-kawża ġraw hekk:

Fid-29 t'Ottubru 1990 kienu waslu Malta fuq bastiment ta' l-ewwel konvenuta disgħa u tmenin (89) vettura assikurati ma' l-attriċi. It-*tally sheet*¹ li tħejjiet waqt li kienu qegħdin jinħattu l-vetturi ma turix li t-*tally clerks* kienu osservaw xi nuqqasijiet. Il-vetturi mbagħad ingħataw f'idejn it-tieni

¹ *Fol. 24.*

konvenuta, u din fit-30 t'Ottubru 1990 ikkonsenjathom lill-importatriċi. Meta saret din il-konsenja nħareġ *gate pass-out*² li jgħid illi l-vetturi ttieħdu “*in good order and condition*”.

Xehed ir-rappreżentant ta' l-importatriċi u qal illi ra n-nuqqasijiet fil-vetturi waqt li dawn kienu għadhom f'idejn it-tieni konvenuta, *i.e.* qabel ma kienu konsenjati lill-importatriċi. Dwar ir-raġuni għala dawn in-nuqqasijiet ma ssemme wx fil-*gate pass-out*, ix-xhud qal illi r-rappreżentant tat-tieni konvenuta ma riedx inizzel in-nuqqasijiet fuq il-*gate pass-out*. It-tieni konvenuta ma ressqet ebda prova biex tgiddeb lix-xhud.

Għalkemm huwa minnu illi *prima facie* l-*gate pass-out* juri illi l-vetturi ma kellhomx nuqqasijiet meta t-tieni konvenuta telqithom minn idejha, dan id-dokument joħloq biss “prova ribattibbli jekk u kemm-il darba jitressqu provi kuntrarji għal dak li jkun ġie mniżżel, jew naqas milli jigi mniżżel, fl-istess dokumenti”³. Fil-każ tallum tressqu provi li ma ġewx kontradetti illi d-dokument ma jgħidx is-sewwa.

Min-naħa l-oħra ma tressqet ebda prova illi t-*tally sheet* ukoll ma hijjex ta' min joqgħod fuqha, u l-qorti għalhekk toqgħod fuq dak id-dokument biex tgħid illi l-vetturi tniżżlu bla ħsarat u bla nuqqasijiet minn fuq il-bastiment, u illi l-ħsarat u n-nuqqasijiet seħħew waqt illi l-vetturi kienu f'idejn it-tieni konvenuta.

Għalhekk hija t-tieni konvenuta illi għandha tagħmel tajjeb għad-danni, u t-talbiet safejn magħmula kontra l-ewwel konvenuta ma għandhomx jintlaqgħu. Għal din ir-raġuni ma hux meħtieġ illi nqisu l-eċċezzjonijiet ta' l-ewwel konvenuta dwar nuqqas ta' ġurisdizzjoni u limitazzjoni ta' responsabbiltà.

Għall-għanijiet ta' likwidazzjoni ta' danni, l-attriċi ressqet provi li juru illi l-ħwejjeġ li naqsu mill-vetturi waqt li dawn kienu f'idejn it-tieni konvenuta jiswew disa' mija u tnejn u tmenin lira u sebgħa u tmenin ċenteżmu (Lm982.87). Lill-importatriċi ħallsitha elf, tliet mija u sittax-il lira u ħamsin ċenteżmu (Lm1,316.50) b'kollox, għax ħallsitha wkoll

² Fol. 16.

³ Ara **Joseph Gerada nomine versus Godwin Abela et nomine**, Qorti ta' l-Appell, 19 ta' Gunju 2001.

Kopja Informali ta' Sentenza

għas-*survey*. Dan jixhdu d-dokument li bih l-importatriċi issurrogat lill-attriċi fid-drittijiet tagħha⁴.

Il-qorti għalhekk tillikwida d-danni fis-somma ta' elf, tliet mija u sittax-il lira u ħamsin ċenteżmu (Lm1,316.50).

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża billi tiċhad it-talbiet ta' l-attriċi safejn magħmula kontra l-konvenuta *Gollcher & Company Ltd nomine* u tilqagħhom safejn magħmula kontra *The Cargo Handling Company Limited*; tgħid illi *The Cargo Handling Company Limited* għandha tagħmel tajjeb għad-danni likwidati fis-somma ta' elf, tliet mija u sittax-il lira u ħamsin ċenteżmu (Lm1,316.50) u tikkundannaha tħallas lill-attriċi d-danni hekk likwidati flimkien ma' l-ispejjeż kollha tal-kawża.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

⁴ *Fol. 9.*